

širšieho pohľadu ochrany prírody a životného prostredia (nielen úzko ornitologického). Veľké a staršie spoločnosti (nielen ornitologické) však poskytujú záujemcom aj prehľad svojich členov. Som presvedčený, že takýto prehľad by mohla poskytovať aj naša spoločnosť. Práve tak som presvedčený, že by mala existovať rubrika, ktorá je pre všeobecnú informovanosť veľmi dôležitá a tou je „Kto bol kto a kto je kto v ornitológii na Slovensku“. V tomto smere by sme mali naše poznatky aj publikovať.

Spoločnosť vyvíja i medzinárodnú spoluprácu s podobnými organizáciami hlavne v Európe. Týka sa to tak odborných ornitologických kontaktov, výmeny časopisu *Tichodromy* za iné časopisy, ako aj významnej spolupráce v rámci partnerstva BirdLife International. I keď je naša spoločnosť relatívne mladá, predsa svojou činnosťou a výsledkami svojej práce dôstojne

reprezentuje slovenských ornitológov i po organizačnej stránke. Tým nechcem povedať, že skončila svoj ďalší rozvoj, ba práve naopak očakávame, že podobne ako doteraz bude naďalej rozširovať svoje aktivity pre vytváranie lepšieho prostredia na výskum a poznanie ornitofauny Slovenska a ornitológie vôbec.

Som si vedomý, že tento príspevok nie je vyčerpávajúci do všetkých detailov. Zostáva to však aj pre budúcich historikov prírodných vied a archivárov, aby sa dejinám ornitológie na Slovensku podrobnejšie a pravidelne venovali.

Literatúra

KARASKA D. 1986: Zápisnica zo zakladajúceho zhromaždenia Slovenskej ornitologickej spoločnosti SZOPK, konaného dňa 20. apríla 1985. — *Správy Slovenskej ornitologickej spoločnosti SZOPK* 1: 19–25.

Branislav Matoušek

Prof. Dr. Zora Feriancová-Masárová jubiluje

Anniversary of Prof. Dr. Zora Feriancová-Masárová

Je jednou z vedúcich osobností slovenskej zoológie, ornitologička a vzor svedomitého a dobrého človeka. Uvedomil som si to už na škole (Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave v r. 1980–1985), neskôr na výborovkách Slovenskej ornitologickej spoločnosti, na redakčných radách *Tichodromy* i na iných odborných zoologických podujatiach. Aj tam, kde to občas aj „vrel“, dochádzala zachovať pokoj a rozvahu a rozdávať ju aj do okolia. Je bývalou predsedníčkou Slovenskej ornitologickej spoločnosti a dlhoročnou funkcionárkou Slovenskej zoologickej spoločnosti.

Narodila sa 1. 3. 1930 v Pliešovciach pri Zvolene, v rodine klasika slovenskej zoológie Prof. Dr. Oskára Ferianca (1905–1985). Bola ním silne ovplyvnená aj vo svojej profesio-

nálnej dráhe, čo pekne opísala v spomienkach na otca v r. 2005, pri 100 ročnom jubileu jeho narodenia. Otecko i nádherná príroda Stredného Slovenska ju formovali od malička a tak sa jej príroda stala nielen koníčkom, ale aj povoláním (obr. 1). Svoje detstvo, rodinu i často neľahké životné príbehy opísala v knižke, ktorú vydala v samizdate v r. 1999 a darovala aj mne, čo považujem za dôveru a uznanie a za čo som jej zaviazaný (Feriancová-Masárová 1999). Ako píše aj vo svojich pamätiach, jej život bol silne ovplyvnený aj postavením jej ocka. A to v tom pozitívnom i negatívnom slova zmysle. Už ako jeden a polročná sa sťahuje s rodinou do Rimavskej Soboty, ako tri a pol ročná do Zvolena, 8 ročná do dnešných Turčianskych Teplíc, atď., atď. Jej pohyb počas detstva ju

Obr. 1. Zorka s ockom Prof. O. Feriancom v Rimavskej Sobote v r. 1934 (Foto: archív Z. Feriancovej-Masárovej).

Fig. 1. Zorka with the father Prof. Ferianc in Rimavská Sobota in 1934 (Photo: archive of Z. Feriancová-Masárová).

Obr. 2. Počas vysokoškolských štúdií v r. 1948–1952 (Foto: archív Z. Feriancovej-Masárovej).

Fig. 2. During studies at the Comenius University in 1948–1952 (Photo: archive of Z. Feriancová-Masárová).

však pravdepodobne zocelil natoľko, že dokázala zvládnuť aj neľahké vojnové a povojnové roky.

Po maturite v r. 1948 sa zapísala na Prírodovedeckú fakultu Slovenskej univerzity v Bratislave, kde v r. 1950 začína študovať zoológiu (obr. 2). Tu sa stretáva s množstvom zaujímavých ľudí a aj s takými známymi kolegami, akými boli neskôr Doc. Dr. J. Gulička (1925–2009) a Dr. J. Darola (1928–2000) (obr. 3). Štúdium končí v roku 1952 rozšíreným rigoróznym pokračovaním ako RNDr. Nastupuje na Slovenskú akadémiu vied a umení (neskôr od r. 1953 sa táto mení na Slovenská akadémia vied), kde od 1. 4. 1953 robí vo Faunistickom laboratóriu SAV. Ašpirantúru robí u Prof. Komárka na Karlovej Univerzite v Prahe a v r. 1957 obhajuje prácu „Stavovce slovenských ryžovník a ich vzťah k ryži“. Vo svojom profesijnom životopise uvádza do r. 1969 hlavné pracovisko SAV, neskôr ako hlavné pracovisko Univerzitu

Obr. 3. S kolegami J. Guličkom (vľavo) a J. Darolom (vpravo) vo Vysokých Tatrách v r. 1952 (Foto: archív Z. Feriancovej-Masárovej).

Fig. 3. With the colleagues J. Gulička (left) and J. Darola (right) in the High Tatra Mts. in 1952 (Photo: archive of Z. Feriancová-Masárová).

Komenského, kde pôsobila na rozličných zoológických a ekologických katedrách a ústavoch. Jej podrobný životopis do r. 1999 ako aj zoznam

publikácii do r. 1990 spísal Matoušek (2000). Pani profesorka je vo svojom živote mimoriadne aktívna po vedeckej, pedagogickej i organizačnej stránke. Ďalej aktívne publikuje, je významnou súčasťou Slovenskej ornitologickej spoločnosti, ktorú zakladala a bola aj hybným článkom rozvoja celej zoológie na Slovensku i Československu. Zaslúžený dôchodok trávi v Bratislave, kde sa teší zo svojich vnučiek. Stále navštevuje svoje materské pracovisko v Bratislave a donedávna sa zúčastňovala pravidelne aj redakčných rád časopisu Tichodroma i v pre ňu blízkom i ďalekom Zvolene.

Príspevok o pestrom živote takého človeka, akým je pani profesorka Feriancová-Masárová

nie je možné spísať na týchto pár riadkov. Je možné len pripomenúť, že ani vojna, ani politické zmeny nedokážu zmeniť náplň života a postoje človeka, zanieteného pre prírodu, ktorému sa ornitológia stala skutočne povoláním.

Veľa zdravia a šťastia pani profesorka, a nech sa ešte dlho tešíme z Vašej prítomnosti!

Literatúra

- FERIANCOVÁ-MASÁROVÁ Z. 1999: Čriepky (môjho života). — nepublikovaný rukopis.
- MATOUŠEK B. 2000: Významné životné jubileum Univ. Prof. RNDr. Zory Feriancovej-Masárovej, DrSc. — Tichodroma 13: 11–39.

Anton Krištín

Recenzia: Matoušek B. & Schmidt W. 2010: Pôvod a význam vedeckých mien vtákov. (Prekladový, výkladový a etymologický slovník vedeckých mien vtákov). Díl I. a II. (520 pp. + 405 pp). Trnava. Vydané vlastným nákladom autorov.

Hneď na začiatku sa priznávam, že tento príspevok nemá ambíciu byť vedeckou recenziou uvedenej knižnej publikácie, ale skôr vyjadrením obdivu a ocenenia celoživotného úsilia prvého z autorov, Dr. B. Matouška, ktorého výsledkom je ojedinelé a v slovenskom prostredí prioritné dielo, zaoberajúce sa pôvodom a významom vedeckých mien vtákov.

Jedná sa o rozsiahlu, dvojdielnu knižnú publikáciu, ktorá má spolu úctyhodných 925 strán. V prvom diele sú v abecednom poradí uvedené vedecké mená okolo 13 tisíc druhov, poddruhov, rodov, podrodov, resp. i ďalších taxónov recentných, ale aj fosilných vtákov, pričom, aby bol prehľad čo najúplnejší, spomínajú sa aj dnes už synonymizované mená. Autori správne upozorňujú, že pokiaľ ide o klasické grécke či latinské meno vtáčieho druhu, je možné si pri preklade pomôcť príslušnými slovníkmi, no pokiaľ autori pomenovania použili rôzne derivácie, môže nastať problém aj pre jazykovedne skúseného ornitológa (a nielen jeho). Takýchto prípadov vymenúvajú 25 (napr. meno taxónu môže byť zložené z viacerých častí pochádzajúcich z rôznych jazykov, ďalej latinizované mená, ktoré majú svoj pôvod v anglickom, francúzskom, nemeckom, ruskom, prípadne

iných jazykoch, základ mien taxónov tvoria tiež niekedy súčasné či historické toponymá, pričom vedecké meno na základe geografického termínu nemusí vždy súvisieť so skutočným významom, často sú živočíchy pomenované podľa mýtických postáv, či dokonca poprehadzovaním sledu slabík už existujúcich mien, atď.). Predstava, že záujemca, ktorý chce zistiť ako ten-ktorý taxón prišiel k svojmu vedeckému menu by sa musel predierať spleťou uvedených problematických miest je ťaživá a to najmä pre mladú a strednú generáciu slovenských ornitológov, ktorí nemajú žiadne alebo len veľmi chabé, základy gréckeho a latinského jazyka, na ktorých je založená zoológická vedecká nomenklatúra. Táto knižná publikácia nás teda od toho odbreňuje a nezištne ponúka exkurziu po vedeckých menách taxónov vtákov, ktoré dostali na základe ich morfológických či etológických charakteristík, ich rozšírenia, podľa priezvisk či mien rôznych ľudí, alebo historických súvislostí, atď. Je potrebné oceniť, že autori pri etymologicky nejednoznačných menách rozoberajú aj možné vysvetlenia. Tak napr. pri rode *Anthus* spomínajú až štyri, z nich tri majú grécky pôvod a štvrtý je latinský. Pri rode *Hippolais* sú takisto štyri, no derivácia tohto mena nie je